crematie.com

Een mooie uitvaart voor de juiste prijs

Handleiding

DIRECT

Handleiding

U heeft gekozen voor een 'Directe crematie'. U krijgt daarvoor een zogenaamde technische crematie, dat wil zeggen de overledene wordt gecremeerd zonder aanwezigheid van familie.

Wij regelen alles wat hiertoe nodig is: de aangifte van overlijden, het regelen van de vergunning voor de crematie, het regelen van het vervoer van de overledene en het maken van afspraken met het crematorium. Het zijn vooral logistieke werkzaamheden, die u ook zelf zou kunnen doen, want een uitvaart zónder uitvaartondernemer kan en mag (de wet staat dit toe), maar waarom zou u? Laat de noodzakelijke, vaak vervelende klusjes aan ons over en richt u op die facetten van de uitvaart die het afscheid tot een werkelijk persoonlijk afscheid maakt: de rouwkaarten, bloemen, een afscheidsbijeenkomst, eventueel met toespraken en muziek, bedankkaartjes.

"Soms zeggen mensen: 'zegt u het maar, want u weet het het beste'. Maar dat is niet zo. Ik kan ze natuurlijk een gedichtje van Toon Hermans geven, iets vertellen en dan naar huis gaan. En misschien vinden ze dat wel een leuk versje, maar ik probeer ze zelf aan het werk te zetten. Dat geeft veel meer voldoening dan wanneer ik alles voorkauw."

(Een ritueelbegeleidster in tijdschrift Doodgewoon)

Een Directe crematie is ideaal voor mensen die een uitvaart in kleine kring verkiezen en waarvoor deze technische crematie genoeg is. U betaalt alleen voor de strikt noodzakelijke diensten en niet voor zaken die u helemaal niet wilt.

Een Directe crematie is ook ideaal voor mensen die wél meer willen maar die de écht belangrijke zaken zelf willen regelen en organiseren. Deze handleiding helpt u daarbij.

Wat regelen wij?

- **Een telefonische bespreking** van de uitvaart met een van onze medewerkers. In dat gesprek zal onze medewerker u alle benodigde informatie vragen en noteren die nodig is voor het regelen van de crematie.

- **De aangifte van overlijden.** Binnen zes werkdagen na het overlijden moet daarvan aangifte worden gedaan bij de Burgerlijke Stand in de gemeente van overlijden. Onze medewerker ontvangt van de gemeente een Akte van Overlijden en het formulier Verlof tot Cremeren. De akte is voor u, als opdrachtgever van de crematie. U heeft deze akte nodig voor de administratieve afhandeling van zaken, zoals het opzeggen van bankrekeningen. Zonder Verlof tot Cremeren kan de overledene niet gecremeerd worden. Deze wordt door ons overhandigd aan het crematorium.

- **Het vervoer van de overledene** van de plaats van overlijden naar het crematorium. Dit gebeurt niet eerder dan nadat u en andere naasten – mits u dat wilt natuurlijk – thuis of in het ziekenhuis (op eigen gelegenheid) afscheid hebben genomen van de overledene.
Zorg er voor dat als de overledene door ons wordt opgehaald, u (de opdrachtgever) aanwezig bent. U dient namelijk het opdrachtformulier tot de cre-

matie te tekenen, anders kunnen wij verder niets regelen.

- **Het verzorgen, kleden en in de kist leggen van de overledene.** De overledene wordt in het ziekenhuis of in het uitvaartcentrum verzorgd en gekleed. Wij beschikken over rouwcentra in geheel Nederland.
Wilt u ons helpen bij de laatste verzorging van de overledene, dat kan. Laat dit ons direct weten. Daar wordt wel een extra bedrag voor gerekend, omdat de laatste verzorging meer tijd in beslag zal nemen.
Wilt u de laatste verzorging helemaal zelf doen? Ook dat is mogelijk, maar ook dan: laat dit ons wel direct weten.
De laatste verzorging van de overledene houdt in: wassen, scheren, kleden, haar fatsoeneren en eventueel make-up aanbrengen (uiteraard alleen als u dat wilt).
Bij cremeren is het verwijderen van een pacemaker of een ICD (Implanteerbare Cardioverter Defibrillator) vanwege explosiegevaar en de mogelijke beschadiging van de oven die daardoor ontstaat, verplicht. Het verwijderen van pacemaker of ICD zit inbegrepen in het pakket dus zonder extra kosten voor u.
De overledene wordt in het uitvaartcentrum in de kist gelegd. Het gaat hierbij om een eenvoudige maar nette kist. U kunt kiezen uit twee modellen: een spaanplaat kist met eikenprintfolie of een blankhouten kist.

- **Het gebruik van de koeling** tot de dag van de crematie. Dit betreft de koelruimte van crematorium Rusthof in Amersfoort, waar de crematie zal plaatsvinden. Andere crematoria zijn ook mogelijk. Indien er bij een ander crematorium hogere tarieven gelden, dan worden die één op één, zonder extra opslag, aan u doorberekend.

- **De crematie**. De overledene wordt gecremeerd zonder aanwezigheid van familie. Na één maand kunt u de as afhalen bij het crematorium in een asbus of strooikoker. Eerder kan niet. De wet bepaalt dat de houder van een crematorium een asbus minimaal een maand bewaart. Het is verboden om de as eerder vrij te geven.

- **Een online condoleanceregister** voor twee maanden op condoleance.nl, indien gewenst.

- **Het boekje 'Zorgen erna'** met waardevolle tips over de financiële en administratieve afhandeling na een overlijden.

Wat regelt u?

Eerste handelingen na een overlijden

Als de overledene thuis is overleden, hoeft u niet direct uw huisarts of ons te bellen (tenzij het om een onverwacht en verdacht overlijden gaat, dan kunt u beter wel direct uw huisarts bellen). Misschien wilt u alleen of samen met anderen, nog enkele momenten (of enkele uren) bij de overledene doorbrengen, in alle rust, voordat 'de buitenwereld' zich aandient. Dit kan een waardevol eerste moment van een goed afscheid zijn.
Als de overledene in het ziekenhuis is overleden, houdt u er dan rekening mee, dat als u ons niet direct belt, de overledene drie uur na het overlijden naar het mortuarium van het ziekenhuis wordt overgebracht en het ziekenhuis daarvoor mortuariumkosten in rekening brengt. Wilt u dat wij de overledene direct ophalen, dan kan dat, ook 's nachts.

Als u besluit niet direct de arts of ons te bellen, dan zijn er enkele handelingen die u zelf direct na het overlijden kan doen:

- De ogen van de overledene sluiten.

"Ik was erbij toen mijn man overleed, alleen. Ik heb bewust niemand gebeld: niet de huisarts, niet de verpleegkundige, niet de uitvaartondernemer. Ik wilde alleen bij hem zijn. Buiten was alles wit, het had gesneeuwd. Een serene dag, heel bijzonder. Pas de volgende dag heb ik afspraken gemaakt met de uitvaartverzorgster."

(Geïnterviewde in De dode nabij, nieuwe rituelen na overlijden, een onderzoek uit 2006.)

- Het kunstgebit uit de mond van de overledene nemen. Het is het beste om dat direct te doen, want als daar te lang mee wordt gewacht, kan het soms niet meer of wordt het erg lastig dit te doen. Als er sprake was van een (lang) ziekbed, dan is het kunstgebit vaak al eerder uitgenomen, omdat het meer ongemak dan gemak met zich meebracht.

- Er voor zorgen dat de mond dicht blijft. Neem een doek – een theedoek is snel bij de hand –, doe deze om het hoofd van de overledene en knoop deze onder de kin dicht. Dit voorkomt dat door de lijkstijfheid de mond van de overledene op lelijke wijze open blijft staan. De doek houdt de mond gesloten en haalt u er weer af als de lijkstijfheid is ingetreden.

De dood van iemand moet altijd officieel worden vastgesteld door een bevoegd arts. Deze geeft een Verklaring van Overlijden af.
Belangrijk om te weten is dat wij niets kunnen doen voordat u de huisarts heeft gebeld en de Verklaring van Overlijden heeft ontvangen. Die hebben wij als eerste nodig.

BELANGRIJKE PAPIEREN

Zorg dat u de papieren die van belang zijn voor de crematie zo snel mogelijk bij elkaar heeft gezocht. Naast de Verklaring van Overlijden zijn dat:

- De papieren van de uitvaartverzekering, als die er is.
- Een geldig legitimatiebewijs van de opdrachtgever van de uitvaart en van de overledene, en eventueel het trouwboekje.
- De uitvaartwensen van de overledene als die ergens beschreven staan.
- Het donorcodicil als dat er is.

Zorg ook alvast voor de kleding en andere zaken die van belang zijn voor de laatste verzorging:

- Onderkleding
- Bovenkleding
- Eventueel sieraden
- Eventueel het kunstgebit

DE LAATSTE VERZORGING

Als de overledene thuis is overleden, dan is het geen probleem als u de laatste verzorging helemaal zelf wilt doen. Zeker als u tevens besluit tot een thuisopbaring. U kunt thuis geheel uw eigen gang gaan en uw tijd nemen. In een ziekenhuis, verpleeghuis of hospice heeft u ook te maken met het werkschema en de wensen van de inrichting.

Een laatste verzorging houdt in:

- **Wassen, maar liefst zo min mogelijk.** Om ons hele lichaam zit een flinterdun vetlaagje. Dit laagje beschermt ons tegen invloeden van buitenaf. Bij leven wordt dit laagje steeds opnieuw aangemaakt.

Bij overlijden stopt dit proces. Het is beter om dit laagje zoveel mogelijk intact te houden, omdat hierdoor de mogelijkheid wordt vergroot dat de overledene tot de uitvaart toonbaar is en opgebaard kan worden. Daarom is het beter zo min mogelijk te wassen en zo min mogelijk gebruik te maken van zeep, want zeep ontvet.

- **Doe de overledene incontinentiemateriaal om.** Afstoppen – dat zal veel mensen tegenhouden, het woord alleen al klinkt onaangenaam – is verleden tijd, maar is ook niet nodig. Een incontinentieluier of een luierbroekje werkt zeer effectief om bevuiling van de overledene te voorkomen.

- **Haren kammen, liever niet wassen.** Haren wassen bij een overledene is een lastig karwei. Nat en/of geföhnd haar wordt meestal springerig en staat alle kanten op. Zie het dan nog maar eens voor elkaar te krijgen het haar zo te krijgen zoals u het wilt. 'Droogwassen' is een optie, met behulp van schuim uit een spuitbus, maar ook dan kunnen dezelfde problemen ontstaan als bij nat wassen. Was dus alleen de haren als dit echt nodig is.

- **Aankleden.** Een vraag waar mensen vaak niet uitkomen, is: doen we de overledene schoenen aan? Bij een opbaring waarbij de kist half geopend is, zijn de voeten vaak niet te zien, het is dan het idee dat hij of zij op kousenvoeten de kist in gaat, wat sommige mensen niet prettig vinden. Het is dan maar net wat u zelf het fijnste vindt. Begraafplaatsen willen dat er zo min mogelijk slecht verteerbare objecten, wat schoenen kunnen zijn, worden meegegeven in de kist. Dus liever geen panty's, maar zeker geen plastic en metalen objecten, iPods, mobieltjes en dergelijke. Een bril is ook niet erg milieuvriendelijk, maar hoort vaak wel bij een overledene. Wat u kunt doen is de bril van de glazen ontdoen.

Bij een crematie is het niet verstandig de overledene van alles mee te geven in de kist. Glas of het beslag van metaal kan de crematieoven beschadigen, dus mobiele telefoons bijvoorbeeld mogen niet. Geef dingen mee die brandbaar zijn, zoals knuffels of brieven en foto's.

THUISOPBARING

Een Directe crematie voorziet in het vervoer van de overledene van de plaats van overlijden naar crematorium Rusthof in Amersfoort, de overledene wordt daar tot de crematie in de koeling gelegd.

Misschien wilt u de dode zo lang mogelijk bij u houden? In dat geval adviseren wij u om te kiezen voor een thuisopbaring die u vindt bij de "Extra mogelijkheden" op de website of geeft het aan wanneer u ons belt. U kunt dan wanneer u wilt, 24 uur per dag, bij de overledene zijn, in uw eigen vertrouwde omgeving. Bovendien kunt u zelf bepalen of u anderen de gelegenheid wilt geven afscheid te nemen van de overledene, en dit ook zelf regelen.

Bij een thuisopbaring wordt gebruik gemaakt van een bedkoeling of kistkoeling, een baar of schragen en een zogenaamde rok (een hoes of doek waarmee het koelapparaat wordt afgedekt). Dat brengt extra kosten met zich mee (kijk op de site bij 'Extra mogelijkheden').

Een thuisopbaring kan ook zonder koeling. Sommigen vinden het geluid van het koelapparaat storend. Bedenk dat koelapparatuur voor overledenen pas na 1945 op de markt kwamen. Voor 1945 werd er ook thuis opgebaard, op grote schaal zelfs, en dat ging prima. Als u dit als stelregel aanhoudt is er weinig aan de hand: zorg ervoor dat de overledene zo koud mogelijk blijft. Dus zet in de winter het raam open en de verwarming uit, houdt in de zomer de gordijnen dicht. Is het erg warm, dan ook de ramen dichthouden. Schaf enkele eenvoudige koelelementen aan, die gebruikt worden om koelboxen koel te houden, en wikkel ze in een doek of washand en leg ze bij de overledene.

"Je moet je kunnen realiseren dat iemand dood is en dat gaat beter als de overledene gewoon thuis is. De vijfde dag vind je een dode veel doder dan de eerste dag."

(Een uitvaartverzorgster)

Er komt mogelijk een moment dat de overledene dermate is veranderd dat u liever de kist sluit. Dat kunt u alleen doen, of u kunt daar een speciaal moment van maken, samen met enkele familieleden of vrienden. Voor veel mensen is dit een moeilijk moment, omdat de overledene nu letterlijk uit zicht verdwijnt. Daarna kunt u een foto van de overledene op de kist zetten.

DE AANKONDIGING VAN OVERLIJDEN

Per telefoon, sms of Whatsapp, aangekondigd op Facebook of Instagram, per mail of met de 'oude vertrouwde' rouwkaart, of een rouwadvertentie in de krant, de mogelijkheden om een overlijden aan te kondigen zijn legio tegenwoordig.
Bedenk goed wie u benaderen wilt en kies daarbij het/de geschikte communicatiemiddel(en). Bedenk ook of de aankondiging van het overlijden tévens de uitnodiging voor het afscheid dient te zijn.
Wilt u het afscheid in heel kleine kring houden, dan is een persoonlijk telefoontje wellicht genoeg. Een sms'je of een Whatsapp kan ook, maar is meer geschikt als het overlijden al werd voorzien door de ontvanger van het bericht en zowel verzender als ontvanger gewend zijn belangrijke zaken ook via sms en app te communiceren.

Heel vroeger werd de dood 'aangezegd', een aanspreker ging van deur tot deur en deed melding van een overlijden en liet weten wanneer de begrafenis was (cremeren kon nog niet; in 1914 vond de eerste crematie in Nederland plaats). Vervolgens verstuurden we decennia lang rouwkaarten om een dood van een geliefde aan te kondigen. De meesten doen het nog steeds op die manier, maar steeds vaker op een eigentijdse en eigen manier. U kunt natuurlijk rouwkaarten bestellen bij de uitvaartondernemer, ook wij kunnen deze leveren (kijk op de site bij Extra mogelijkheden), maar de keuze is dan noodgedwongen beperkt. Een zelfgemaakte rouwkaart is altijd persoonlijker. Bovendien kunt u langer de tijd nemen om de juiste woorden en het juiste beeld te vinden.

Kies een mooi portret van de overledene uit. Of een foto van zijn/haar omgeving: de lievelingsstoel, een plek in de tuin die belangrijk was, de hobbykamer, de boeken- of platenkast. Een (speciaal gemaakte) tekening van een (klein)kind op de rouwkaart is vaak ontroerend.

Neem de tijd voor een mooie tekst. Wat wilt u vooral vertellen? Wat de dode voor u betekende? En voor anderen? Of wilt u vooral zijn/haar maatschappelijke functie en belang benadrukken? Wilt u iets zeggen over de wijze waarop de overledene omging met zijn naderende dood? Als u op zoek bent naar een mooie dichtregel of citaat, dan kunt u terecht op diverse sites op internet, zoals www.1001gedichten.nl/zoeken/begrafenis.

Neem mooi, liefst wat dikker papier. De meeste thuisprinters leveren kwaliteit die niet onderdoen voor drukwerk van de professionele drukker. Of als u zelf geen (goede) printer heeft, ga naar een kopieerwinkel (zoals Copyshop of Printerette). Bedenk dat de meeste uitvaartondernemers de rouwkaarten tegenwoordig ook zelf op de eigen printer uitprinten.

PostNL heeft speciale rouwzegels, die goedkoper zijn dan gewone postzegels en verkrijgbaar zijn per vel van 50 stuks. Ze hebben een neutraal en rustig ontwerp en, wat het belangrijkste is: brieven met deze zegels krijgen voorrang bij de bezorging. Daarvoor is een speciale verzamelenvelop die u afgeeft bij het postkantoor. Rouwzegels en verzamelenveloppen zijn verkrijgbaar op alle postkantoren.

Afhankelijk van wie de ontvangers zijn, kan het rouwbericht ook per e-mail worden verstuurd. Sommigen zullen dat als onpersoonlijk beschouwen, of als te makkelijk, te vluchtig; een kaart via de post bewaar je makkelijker als herinnering. Dit hoeft echter niet zo te zijn als u er een speciale, goed verzorgde mail van maakt, met een bijzonder lettertype, eventueel met foto en gedicht. Stuur de mail alleen aan mensen die echt betrokken waren bij de overledene, dus maak er geen algemeen bericht van dat u cc't aan elk adres dat in het adresboek van de overledene staat.

Was de overledene (zeer) actief op Facebook, en had hij of zij hier een grote vrienden- en kennissen-

groep, dan is een rouwadvertentie op Facebook voor de hand liggend. Bedenk daarbij goed of u deze Facebook-vrienden ook de gelegenheid wil geven naar het afscheid te komen. Wilt u dat niet, vermeld dan niet de tijd en plaats van de afscheidsbijeenkomst.. Als tijd en plaats op de rouwkaart staan, kunt u deze dus beter niet inscannen en op Facebook zetten.
U kunt het profiel van de overledene aanpassen en bij Facebook een herdenkingsstatus aanvragen.

Een rouwadvertentie in een landelijke of regionale krant behoort tot de duurste manier van kennisgeving van overlijden. Bedenk goed of dit echt noodzakelijk of gewenst is. Dit is vooral geschikt als de overledene iemand was die zich inzette voor maatschappelijke belangen, deelgenoot was van een bepaalde vereniging of bekend was binnen een bepaald gebied, sector en/of branche, iemand die veel contacten had, veel mensen ontmoette, maar waarvan u onmogelijk alle namen en adressen kunt weten om ze persoonlijk een kaart te sturen. Dan is een rouwadvertentie in een of meerdere landelijke kranten handig. U bereikt zo in een keer een hoop mensen.

Vaak staat op de rouwkaart ook een correspondentie-adres, meestal dat van de directe naaste. Het is af te raden dit te doen. Het laatste waar u op zit te wachten is dat er ten tijde van de afscheidsbijeenkomst wordt ingebroken. Helaas gebeurt dat regelmatig. Door uw adres te vermelden, weten dieven dat op het moment van de afscheidsbijeenkomst daar waarschijnlijk niemand aanwezig zal zijn.

DE KIST

Tot het pakket 'Directe crematie' behoort een eenvoudige uitvaartkist. U kunt kiezen uit twee modellen: een spaanplaat kist met eikenprintfolie of een blankhouten kist.
U kunt de kist persoonlijker maken door er foto's op te plakken. De blankhouten kist is geschikt om persoonlijke teksten en boodschappen op te schrijven. Of op te laten tekenen of schilderen door kinderen.

DE AFSCHEIDSBIJEENKOMST

Een 'Directe crematie' voorziet in een technische crematie, dat wil zeggen een crematie zonder aanwezigheid van nabestaanden, in crematorium Rusthof in Amersfoort. Dat geeft u de gelegenheid de afscheidsbijeenkomst ergens anders te houden, op een zelfgekozen plaats en op een zelfgekozen tijdstip. Dat gebeurt steeds vaker, ook bij niet-technische crematies of begrafenissen. De sfeer van een aula van een crematorium of een begraafplaats spreekt niet iedereen aan.

De afscheidsbijeenkomst hoeft niet op dezelfde dag van de crematie plaats te vinden. U kunt eerder, in aanwezigheid van de overledene, of daarna een afscheidsbijeenkomst houden.

Lieverd,
leven is als sneeuw
Je kunt het niet bewaren
Troost is dat jij er was
Uren, maanden, jaren

(Herman van Veen)

Het meest persoonlijk is een afscheid in eigen huis of tuin, van de overledene of van een familielid of vriend. Als de familie niet te groot is of als u de voorkeur geeft aan een besloten kring, dan kan dat een heel bijzonder en intiem afscheid zijn.

Daarnaast kunt u elke openbare gelegenheid overwegen als locatie voor de afscheidsbijeenkomst: het stamcafé van de overledene, de kantine van de sportvereniging, het buurthuis, een werkplaats, klaslokaal of hobbyruimte, de kerk of een ander kerkgebouw.
Wees niet bang dat u raar wordt aangekeken als u dit verzoek doet. Het gebeurt steeds meer. Eigena-

"Ik heb zelf een overlijdensadvertentie opgesteld met als eerste zin: 'Ik ben dood'. Ik ga zonder iemand erbij naar het crematorium. Een maand later is er een bijeenkomst met honderd mensen in een gezellige horecatent met een terras. De mailadressen staan klaar. Bij de uitnodiging een getekend zelfportret en een link naar opnamen van mij op de altblokfluit."

(Jos Goos in Relevant, tijdschrift van de NVVE)

ren, beheerders en uitbaters van openbare gelegenheden kijken er niet meer van op. De Hortus Botanicus in Amsterdam, het Feyenoordstadion, café Lowietje in Amsterdam waren allemaal al decor van een afscheidsbijeenkomst, in aanwezigheid van de overledene (in het laatste geval op het biljart). Houdt er wel rekening mee dat in het pakket van de 'Directe crematie' uitsluitend het vervoer zit van de plaats van overlijden naar het crematorium. Elk extra vervoer zal door ons ook extra berekend worden.

Een bijeenkomst op een zelfgekozen plaats maakt de uitvaart niet alleen persoonlijk, maar het geeft u ook vrijheid. U heeft niet te maken met tijdsdruk die er wel altijd is in een aula van een crematorium of een begraafplaats. Daar vinden meestal meerdere uitvaarten op een dag plaats en wordt voor elke bijeenkomst in aula of koffiekamer een precieze begin- en eindtijd afgesproken. Wordt de geplande tijd overschreden, mits daar de ruimte voor is, dan zijn daar niet zelden hoge kosten mee gemoeid. Is er geen ruimte voor, dan zal de bijeenkomst ter plekke en plotseling moeten worden ingekort en moet bijvoorbeeld een spreker worden verteld dat er voor hem of haar geen tijd meer is.

Een afscheidsbijeenkomst kunt u zo groots maken als u zelf wilt. Wilt u veel sprekers en muziek, misschien zelfs live muziek, dan is het raadzaam een 'ceremoniemeester' aan te stellen, iemand die vooraf coördineert wie wat wil doen en die de bijeenkomst leidt.
Het kan ook heel los. Met zijn allen (familie en vrienden) naar het café waar de overledene zo graag kwam, of een strand- of boswandeling maken, op hem of haar toasten, samen herinneringen ophalen, samen eten.

Doe wat bij u en bij de overledene past. Laat u zich niet door anderen tot dingen verplichten die u helemaal niet wilt.
Een belangrijke zin in de Wet op de lijkbezorging luidt: 'De lijkbezorging geschiedt overeenkomstig de wens of de vermoedelijke wens van de overledene, tenzij dat redelijkerwijs niet gevergd kan worden.'

Maar aan de andere kant: "Mijn uitvaart is hún uitstapje: zelf zal ik het niet meer meemaken," zei Annie M.G. Schmidt.

"Wij hebben vooraf per mail aan alle uitvaartgasten gevraagd of ze een dierbare herinnering aan de overledene op papier wilden zetten en dit aan ons wilden geven op de uitvaart. Of als mensen er langer de tijd voor wilden nemen, dit achteraf wilden mailen naar ons. Prachtige verhalen ontvingen wij. We hebben ze allemaal ingeplakt in het condoleanceboek. Als er nu brand zou uitbreken in mijn huis, zou ik dat boek als eerste meenemen."

(Dolf, Amsterdam)

TIPS VOOR HET SCHRIJVEN VAN EEN AFSCHEIDSREDE

Als u zelf wilt spreken tijdens de afscheidsbijeenkomst, hier enkele tips die kunnen helpen bij het schrijven en voorlezen van de tekst.

Neem de tijd om de tekst te schrijven. Het hoeft niet in één keer op papier te staan. Zoek een rustige plek op.

De eerste versie mag lang zijn. Schrijf op wat er in u opkomt: emoties, herinneringen, verdrietige momenten en geluksmomenten met de overledene. Niet alles hoeft de eindversie te halen, maar het lucht misschien ook even op.

Luister naar wat anderen u vertellen over de overledene. Gebruik eventueel ook hun herinneringen of emoties in uw verhaal.

Je wilt iemand gedenken zoals hij of zij was, daar horen ook slechte eigenschappen bij, een nare periode in zijn/haar leven, een mislukt project. Ook die zeggen iets over de overledene.
Dat geldt mogelijk ook over de wijze van overlijden en het eventuele ziekbed wat daar aan vooraf is gegaan. Misschien wilt u daar iets over vertellen, omdat het de persoon typeert hoe hij/zij met de ziekte en de naderende dood is omgegaan. En het kan toehoorders troosten.

Het kan helpen bij het schrijven om deze vragen te beantwoorden:

- Wat heeft hij/zij voor u betekend?
- Wat heeft u geleerd van de overledene?
- Wat zult u het meeste missen aan hem of haar?

Houd het kort. Een toespraak van vijf minuten bevat ongeveer 500 woorden. Oefen vooraf in het uitspreken van uw tekst. Zodat u weet hoe lang het duurt. Maar u merkt zo ook waar het voor u zwaar wordt. Lees de tekst voor een tweede keer hardop voor en u zult merken dat de emoties minder worden.
Bent u onzeker over de tekst, lees het hardop voor voor enkele anderen, zodat u ziet hoe het overkomt en zij kunnen u helpen de tekst nog beter of duidelijker te maken.

Een getypte tekst leest makkelijker voor dan een handgeschreven tekst. Als u de tekst in blokken verdeelt van circa 60 woorden of met duidelijke witregels tussen de verschillende alinea's, leest het nog makkelijker voor.

Bent u bang het op het moment zelf toch niet aan te kunnen of dat u emotioneel wordt tijdens het voorlezen, vraag of iemand anders het van u kan overnemen als dit nodig is. Dat kan iemand dichtbij u zijn, maar ook de uitvaartleider.

BLOEMEN

U kunt bij ons rouwbloemwerk bestellen. Kijk op de site bij Extra mogelijkheden. Noodgedwongen is de keuze dan beperkt. Gaat u zelf naar een bloemist, dan ziet u precies wat er is en kunt u het bloemstuk geheel naar wens laten samenstellen.

U kunt ook zelf een mooi boeket of bloemstuk samenstellen voor op de kist, van bloemen uit eigen tuin bijvoorbeeld. Of uit een pluktuin, die door heel Nederland te vinden zijn (kijk voor locaties op pluktuinen.nl). Bloemen van het seizoen zijn ook milieuvriendelijker, want kosten meestal minder aan energie (komen niet uit een kas) en bestrijdingsmiddelen.

U herkent het misschien zelf van uitvaarten die u heeft meegemaakt, menig uitvaartgast twijfelt: Zijn bloemen gepast of gewenst? Bestel ik een rouw-

Als ik dood ben,
niet die theatrale rouw
Neem wat Franse kaas
wat stokbrood en wat wijn
Ik wil ook niet
in een vaasje op de schouw
ik wil gewoon
een stukje kerkhof zijn.

(Toon Hermans)

krans en laat ik dat bezorgen, maar waar? Voeg ik een lint met tekst toe? Of neem ik zelf een bos bloemen mee? Het is goed daarover iets op de kaart te zetten.

Bloemstukken en rouwkransen van de bloemist zijn prijzig, misschien vindt u het geen prettig idee mensen tot deze uitgave te verplichten. De oplossing is eenvoudig, en behalve goedkoper ook nog eens veel persoonlijker. Vraag alle uitvaartgasten om één enkele bloem mee te nemen. Een bloem naar eigen keuze of de lievelingsbloem van de overledene, die ze dan tijdens de afscheidsbijeenkomst op of voor de kist kunnen leggen.

CONDOLEANCEBOEK

Het aanbod van een uitvaartondernemer is (noodgedwongen) altijd beperkt en gericht op de gemiddelde smaak. De condoleanceboeken in hun pakket hebben daarom meestal een onpersoonlijke en vaak ook saaie uitstraling. Bovendien bieden ze uitsluitend ruimte voor naam en adres. Niet voor een extra tekst waarin mensen iets moois of bijzonders kunnen schrijven over de overledene, of een persoonlijk woord kunnen richten tot u, de nabestaande. Dat condoleanceboek is ook bedoeld om de adressen te verzamelen van de mensen die aanwezig zijn, zodat later een bedankje kan worden gestuurd.

Het kan zoveel mooier en persoonlijker. Koop een mooi schrijfboek. Plak een foto van de overledene op het omslag of voorin. Maak duidelijk dat mensen er in mogen schrijven of plaatsen wat ze willen. Dat kan dus ook een foto zijn van de genodigde waarop hij of zij met de overledene staat. U kunt mensen daar vooraf om vragen, via een mail of door dit op de aankondiging te zetten. Laat kinderen er in tekenen.

U kunt naast uw zelfgemaakte condoleanceboek een eenvoudige lijst neerleggen, waarop mensen hun naam en adres kunnen achterlaten, zodat u ze later met een kaartje kunt bedanken voor hun aanwezigheid.

BEDANKKAARTJES

Wilt u enkele weken na de afscheidsbijeenkomst bedankkaartjes sturen, dan is het handig te weten wie er aanwezig waren. Als u rouwkaarten heeft verstuurd, dan heeft u een adressenlijst. Maar u kunt daar niet aan afzien of elke genodigde ook aanwezig was. Daarvoor is het condoleanceboek.

U kunt ook een eenvoudige lijst neerleggen, waarop mensen hun naam en adres kunnen achterlaten.

Ook deze bedankkaartjes kunt u evenals de aankondigingen zelf maken en versturen en zo persoonlijk maken als u wilt.

Checklist, heeft u niets over het hoofd gezien?

- ✓ **Heeft u alle papieren bij de hand: Verklaring van Overlijden, een geldig legitimatiebewijs van de opdrachtgever van de uitvaart en van de overledene, eventueel het trouwboekje, het donorcodicil als dat er is.**
- ✓ **Heeft u de kleding (boven- en onderkleding) voor de overledene klaar liggen voor de laatste verzorging? En de sieraden als u dat wilt. En eventueel het gebit.**
- ✓ **Weet u wat de wensen van de overledene waren? Staan die op papier?**
- ✓ **Had de overledene een uitvaartverzekering die u u kunt gebruiken voor de financiering van de uitvaart?**
- ✓ **Heeft u een Akte van overlijden van ons gekregen? Die heeft u nodig om (na de crematie) allerlei administratieve zaken af te handelen. In het boekje 'Zorgen erna, leidraad afwikkeling nalatenschap' dat u van ons krijgt, staan waardevolle tips over de financiële en administratieve afhandeling na een overlijden.**
- ✓ **Is er een dag en tijd afgesproken voor de crematie?**
- ✓ **Heeft u een kist uitgekozen?**
- ✓ **Heeft u iedereen die u op de hoogte wilde brengen van het overlijden en de plaats en tijd van de afscheidsbijeenkomst bereikt?**
- ✓ **Als u zelf een afscheidsbijeenkomst organiseert:**
- ✓ **Zijn de consumpties geregeld?**
- ✓ **Is er een ceremoniemeester die precies weet wie wat wil gaan doen en die de bijeenkomst coördineert en leidt?**
- ✓ **Heeft u bedacht of u wilt spreken?**
- ✓ **Wilt u dat bepaalde momenten worden gefotografeerd? De overledene als hij/zij is opgebaard, de afscheidsbijeenkomst?**
- ✓ **Zo ja, kent u iemand in uw omgeving die dat kan doen of huurt u liever een professionele uitvaartfotograaf in?**

Voor een melding van overlijden, bel 088 - 848 82 27 (dag en nacht bereikbaar)

Voorwaarden van toepassing op de uitvaartpakketten

1. Bij de pakketten wordt gebruik gemaakt van de door ons geselecteerde rouwcentra, crematoria en begraafplaatsen. Andere rouwcentra, crematoria en begraafplaatsen zijn mogelijk tegen eventuele meerkosten.
2. Ons aanbod geldt voor heel Nederland, met uitzondering van de Waddeneilanden.
3. Kosten van zorgcentrum, hospice of ziekenhuis met betrekking tot het overlijden zijn voor eigen rekening.
4. Gebruik van de koffiekamer na de uitvaartplechtigheid is exclusief genuttigde consumpties. Deze worden na afloop separaat gefactureerd.
5. Voor de uitvaartkist wordt uitgegaan van standaard afmetingen. Afwijkende afmetingen zijn mogelijk tegen meerkosten.

Crematie.com is een label van Amstel uitvaarten